

Interpellation de M. Claude Adam sur le défi de la situation plurilingue dans le système éducatif au Luxembourg

Exposé

M. Claude Adam (*déi gréng*), *interpellateur*.- Merci, fir d'Wuert, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, mir hunn zu Lëtzebuerg eng eemoleg Sproochesituatioun, dat wësse mer alleguer. Villes, zum Beispill dat, wat am Sproochegesetz vun 1984 steet, ass bekannt. Mä dës Sproochesituatioun huet zënter den 80er Jore changéiert.

Et schwätzen engersäits méi Leit Lëtzebuergesch wéi jee. Well awer och all Joers vill Leit op Lëtzebuerg wunnen an/oder schaffe kommen, huet een heiansdo en aneren Androck. An d'Haaptsprouche vun de Leit, déi hei wunnen, si Lëtzebuergesch - bäi Wäitem un éischer Stell -, dann déi zweet Sprooch Portugisesch, nach virum Franséschen, an da sinn nach 2% bis 3% vun eiser Populatioun, déi jeeeweils Däitsch, Italienesch an Englesch schwätzen. An déi ganz vill aner Sproochen, déi gi vu manner wéi 1% vun der Populatioun geschwat.

Um Aarbechtsmaart gesäit et e bëssen anescht aus. Do ass déi meeschtgeschwate Sprooch Franséisch, ganz knapp virum Lëtzebuergesch an däitlech virum Däitschen an Engleschen. Portugisesch gëtt just vu ronn 10% op der Aarbecht geschwat. Dës Donnéeën hunn ech aus engem Buch vum Fernand Fehlen an Andreas Heinz, „Die Luxemburger Mehrsprachigkeit“, dat 2016 erauskomm ass, e Buch, deem ech vill Lieser wënschen.

Mir, déi gréng, gesinn dës Sproocheräichtum als Chance fir eist Land a seng Awunner. Mir wëssen awer och, datt dës Villfalt vill Leit veronséichert. A mir wëssen och, datt dës Villfalt immens Ufuerderungen un eise Schoulsystem stellt, eng immens Erausfuerderung am Alldag fir eis Kanner an eis Enseignanten ass.

Duerfir ware mer der Meenung, datt et wichteg ass, och hei an der Chamber eng Kéier déi politesch Stréimungen iwwert d'Erausfuerderunge vun der Sproochevillfalt

an eisem Schoulsystem zu Wuert kommen ze loosse. An dat maache mer dann de Mëtteg an duerfir soen ech Merci.

An deene leschten zéng Joer ass d'Zuel vun de Kanner an der Grondschoul, déi als éischt Sprooch doheem Lëtzebuergesch schwätzen, kontinuéierlech erofgaangen. „L'Enseignement luxembourgeois en chiffres“, dat sinn d'Statistike vum Ministère, déi soen eis, datt am ganzen Enseignement fondamental am Schouljoer 2014-2015 nach 37,6% vun de Kanner als éischt Sprooch doheem Lëtzebuergesch schwätzen. An ech ginn do och eng Erklärung dobäi: Et ass déi éischt Sprooch, déi doheem geschwat gëtt. Dat wëllt net heeschen, datt nëmme 37,6% vun eise Schoulkanner Lëtzebuergesch schwätzen. Dat sinn der nach däitlech méi.

Mä déi heiten Zuel, dat waren 2004 nach 57,8% vun de Kanner, déi als éischt Sprooch Lëtzebuergesch doheem geschwat hunn. An déi Entwécklung ass schonn derwäert kommentéiert ze ginn, mä an dëser schoulpolitescher Interpellatioun maachen ech dat net. Ech wëll hei just op Fakten hiweisen a kucken, wéi eng Erausforderungen dës Fakte fir eise Schoulsystem duerstellen a wéi mer missten domat ëmgoen am Interessi vun eise Kanner a vun hiren Elteren.

Dës Entwécklung ass zwar méi rasant geschitt, wéi mer eis dat virgestallt haten, si war awer virauszegesinn. Duerfir ass zum Beispill schonn 1998 eng fakultativ schoulesch Offer fir Kanner vun dräi Joer geschafe ginn, déi 2009 fir d'Kanner nach ëmmer fakultativ bliwwen ass, fir d'Gemengen awer obligatoresch ginn ass: de Précoce. Et hätt een och do kënnen an eng aner Richtung goen, mä de politesche Wëllen deemools war, fir e Précoce ze schafen an net zum Beispill, wéi déi gréng et och gefuerdert hunn, fir méi fréi an de Modell Crèchen ze investéieren.

Et ass mir wichteg, drop hinzewiesen, datt de Précoce awer net just geschafe ginn ass, fir datt d'Kanner sollte Lëtzebuergesch léieren. Geneesou wichteg ass och d'Förderung vun der kognitiver Entwécklung vum Kand, geneesou och déi motoresch, déi sozial an emotional Förderung vum Kand.

An awer: Lëtzebuergesch léiere war ëmmer och e wichtegt Zil. An duerfir steet och am Regierungsprogramm vun dëser Regierung beim Punkt Précoce an Cycle 1:

«Une pratique systématique en langue luxembourgeoise sera prévue, car l'apprentissage du luxembourgeois constitue la base pour le vivre ensemble à l'école et dans le pays.» An ech mengen, dat stellt och haut keen a Fro.

An den ëffentleche Schoule léieren eis Kanner d'Alphabet op Däitsch. Mir wëssen, datt den Apprentissage par assimilation ëmmer manner gutt funktionéiert. Ebe well vill Kanner net méi gutt genuch Lëtzebuergesch schwätzen, funktionéiert de Switch net méi wéi an der Vergaangenheet plus ou moins automatesch.

De Fernand Fehlen an, ech mengen, och d'Kollege vun déi Lénk hunn alt emol plädéiert, fir eng Alphabetiséierung op Lëtzebuergesch anzeféieren. Dat hätt de Virdeel, datt d'Lëtzebuurger Kanner an hirer Mammesprooch géifen alphabetiséiert ginn an de Gros vun den Ausländer zumindest am Ufank vun hirer Schoulcarrière eng Friemsprooch, Däitsch, manner hätten. Dat hätt an eisen Aen awer och esou vill Nodeeler, datt ech se hei net alleguerter wëll opzielen. Do bräichte mer schonn eng eegen Interpellatioun derzou. Vlächent kënn déi jo och nach eng Kéier op eis zou.

deei gréng sinn der Meenung, datt eng Alphabetiséierung op Lëtzebuergesch duerchaus eng Kéier a méi oder manner ferner Zukunft kann an d'A gefaasst ginn. Um aktuelle Stand vun der Entwécklung vun eiser Sprooch ass dat fir haut nach mat Sécherheet keng Alternativ.

Eng aner Iddi war, fir parallell eng franséisch Alphabetiséierung niewent enger däitscher Alphabetiséierung an enger Klass lafen ze loossen. Ech si jo wierklech e Frënd vum Differenzéieren an ech behaapte souguer, datt ech mech an der Matière e bëssen auskennen, mä deen doten Défi wéilt ech net ugoen. Ech géif fäerten, datt dat mir géif iwwert de Kapp wuessen.

An eng weider Iddi war et, fir Pilotklasse mat enger Alphabetiséierung op Franséisch ze starten, mat dem Zil, um Enn vun der Schoulpflicht erëm am aktuellen, besteeënde Schoulsystem ukomm ze sinn, also no zéng Joer erëm an eisem Schoulsystem ukomm ze sinn.

Déi zwou Iddien, déi ech elo grad erwäant hunn, déi stinn am Regierungsprogramm als Denkpisten. An déi zwou Iddie sinn, souwäit ech weess, informell fale gelooss ginn. Et wier a mengen Aen awer interessant, besonnesch iwwert déi zweet Iddi och formell eppes gewuer ze ginn, ob dat wierklech ausgeduecht ass a vum Dësch ass.

An ech ginn dovun aus, datt de Minister Meisch an dëser Legislatur näischt un der Alphabetiséierung op Däitsch ännere wäert an an enger weiderer Legislatur - ech wënschen em se - och näischt géif un der Alphabetiséierung op Däitsch änneren. Dat ass an eisen Ae wichteg ze wëssen, well et erlaabt, sech op eng Situatioun anzustellen, e bësse Gewëssheet an der Schoulwelt ze hunn.

Eng weider Affirmatioun steet am Regierungsprogramm: «Au niveau de l'enseignement de la langue française la possibilité de différer d'une année l'apprentissage de la langue française écrite sera étudiée.» Och hei hu mer nach net weider driwwer geschwat.

Ech héieren oft, datt d'Léierpersonal vill ze vill fréi mam Fransésische Schreiweg géif ufänken. Am zweete Schouljoer soll jo eigentlech alles am Fransésische mëndlech lafen. Dat klénkt richteg. Wann een allerdéngs d'Buch vum Fransésische vum drëtten Schouljoer kuckt - an ech ginn dovun aus, datt all Léierin am zweete Schouljoer och dat Buch vum drëtten Schouljoer kennt -, da verstinn ech d'Enseignanten. D'fransésicht Buch vum drëtten Schouljoer ass net d'Suite vun engem just mëndlechen Enseignement. Ech kenne keng Etüd, déi sech domat befaasst huet, ob d'Kanner solle méi spéit ufänken, Franséisch ze léieren. Et wier awer och interessant, dat eng Kéier ze analyséieren.

Wa mer eis bekloen, datt déi Jonk, déi e Secondairesofschloss hunn, net genuch Franséisch kënnen, da sinn esou Aussoen, éischtens, ze hannerfroen: Wat kënnen se net genuch? An zweetens musse mer och bereet sinn, munches fundamental a Fro ze stellen. Wa mer emol d'zweet Schouljoer ausklammeren, da léieren eis Kanner véier Joer laang Franséisch an der Primärschoul a siwe Joer laang Franséisch am Lycée. Dann däreft et awer erstaunlech sinn, wa Grammaire an Orthographe oft wackleg sinn a wann eng Diskussioun op Franséisch schlecht bis guer net

funktionéiert! Ech kréie vun Enseignantë gesot, d'Schüler géifen duerch de Lycée rennen a jäizen: „Ech haasse Franséisch!“

Elo war ech scho lancéiert, mä ech hat awer och gesot, mir sollten d'Ausso: „Eis Jonk, déi e Secondairesofschloss hunn, kënnen net genuch Franséisch“ hannerfroen. Ass dat wierklech esou? Mir hu regelméisseg, och hei an der Chamber a Kommissiounssätzungen, och an der Éducatiounskommissioun, dichtet Leit aus aller Welt, déi eis PowerPoint-Presentatioune bréngen, wou och méi oder manner vill Feeler dra sinn. An och d'Fransouse selwer schreiwen hir Sprooch net méi korrekt wéi d'Lëtzebuerger.

Interessant ass et awer och, wa mer kucken, wuer eis Jonk da studéiere ginn. Wann ech d'Zuele vun 2004-2005 mat deene vun 2014-2015 vergläichen, da stellen ech Folgendes fest: An zéng Joer huet sech d'Zuel vun de Studenten, déi aus Lëtzebuerg kommen an déi an Däitschland studéieren, verdräifacht. Datselwecht gëllt och fir déi, déi an Éisträich studéieren, also an zéng Joer dräimol sou vill.

D'Studenten, déi an der Belsch studéieren, hu sech an darselwechter Zäit vervéierfacht, an déi a Frankräich studéieren, hu sech och vervéierfacht. An England an an der Schwäiz, do ass déi Zuel an deene leschten zéng Joer 2,5-mol sou grouss ginn.

Ech gesinn et als absolute Widdersproch, datt haut véiermol méi Studenten an engem franséischsproochege Land studéieren ewéi virun zéng Joer, eis Jonk awer anscheinend net genuch Franséisch kënnen, wa se aus der Schoul kommen. An et ass och e Widdersproch, datt méi ewéi duebel sou vill Studenten an engem franséischsproochege Land studéieren ewéi an engem däitschsproochege.

Et ass mer natierlech bewosst, datt Englesch fir déi meescht Studenten ëmmer méi zu engem Must gëtt, onofhängeg vum Land, wou se studéieren. Englesch fänke mer am Prinzip jo eréischt op Sixième un.

D'Resultater vun der Classe terminale sinn net onbedéngt méi schlecht wéi déi vum Franséischen (veuillez lire: wéi déi am Franséische viru Joren), och net onbedéngt

besser; eigentlich wüsse mer et net. Viru Joren, bei der viregter Ministesch, war kuerz Zäit en Hype, mir missten Englesch schon op Septième enseignieren. Dat huet sech net generaliséiert. Ech hunn déi Fuerderung och deemools net ënnerstëtzt, well mir keng Etüd bekannt ass, déi sech seriö mat der Fro auserneegesat huet, wéi gutt oder schlecht déi generell Engleschkenntnisser vun eise Secondaresschoulofzügänger sinn. D'Fro, ob dës Kenntnisser gutt genuch sinn, ass allerdéngs berechtigt. A mir fannen och, mir sollten dëser Fro nogoen.

Här President, d'aussepolitisch Kommissioun hat haut de Moien eng Delegatioun aus dem Senat vum Cambodge op Besuch. Si waren och de Mëtteg hei op der Tribün. An zum Schluss vun eiser Aussprooch koum op eng Fro vun lech, Här President, wéi et da mat der Sproochesituatioun am Cambodge wier, déi Äntwert, déi mer eis, mengen ech, eigentlich erwaart haten: Historesch spillt Franséisch an deem Land natierlech eng grouss Roll an eng gewësse Schicht vun deenen eelere Leit schwätzt och nach Franséisch. Mä déi Jonk, och am Cambodge, léieren éischer Englesch wéi Franséisch. An och den Tourismus bréngt mat sech, datt Englesch déi méi gebrauchte Friemsprooch an deem Land ginn ass.

Wann de Prozentsaz vun de Studenten, déi vun hei aus an England ginn, net grad esou séier eropgaangen ass, dann huet dat och vläicht vill mat Distanzen an Onkäschten ze dinn. Ech mengen, dat wier derwäert, fir déi Situatioun nach genee ze analysieren.

Här President, selbstverständlech geet nach laang net all Schüler op eng Uni studieren. Awer fir all Schüler an eisem Schoulsystem stellt sech d'Problematik vun héije sproochlechen Uspréch, déi se musse meeschten, fir e Schoulofschloss ze kréie respektiv eng gutt Beruffsausbildung ze kréien. Ech kann aus zäitleche Grënn net an den Detail goen, wat dat an eisen Ae fir déi zukünfteg Ausriichtung vum Secondaire an der Formation professionnelle bedeit, just e puer Pisten:

Et soll net sinn, datt een Däitsch, Englesch, Mathé, Chimie an esou weider gepackt huet, an awer duerchfält, well ee Franséisch net gepackt huet! Oder et soll net sinn, datt ee Franséisch, Englesch, Mathé, Bio an esou weider gepackt huet, an awer duerchfält, well een Däitsch net gepackt huet.

Mir sinn der Meenung, datt mer musse weiderfueren, eis Schouloffter sproochlech méi ze differenzéieren. Dat géllt fir all Zorte vu Schouloffschloss: fir de Classique, den Technique an natierlech och a vläicht souguer a besonneschem Ausmooss fir d'Formation professionnelle. Natierlech kënne mer op eisen Diplomer nëmmen zertifizéieren, wat e Schüler kann. Mä deen een oder anere Sproochendefizit däerf net als Barrière funktionéieren, fir iwwerhaupt een Zertifikat ze kréien.

Mir mussen eis och bewusst sinn, datt ganz vill Leit, déi bei eis wunnen a schaffen, en anere Schoulsystem duerchlaf hu wéi de lëtzebuergeschen. A mir mussen eis bewusst sinn, datt ganz vill Leit, déi bei eis schaffen, hannert der Grenz wunnen an och net mat eisem Schoulsystem a Beréierung komm sinn. A mir wëssen, datt all Joers eng plus/minus 1.500 schoulpflichteg Primo-arrivanten an eist Land kommen an de Gros vun hinne keng vun deenen dräi offizielle Sproocher vun eisem Land kënnen.

Ech schwätzen elo net vun de Kanner vun den Demandeurs de protection internationale. Dat sinn der bäi Wäitem net esou vill. D'Problematik ass natierlech eng äänlech. A mir ënnerstëtzen och weiderhin déi Politik vum Minister, fir dës Primo-arrivanten esou schnell wéi méiglech an eise soi-disant „normalen“ Schoulsystem ze integréieren.

D'Schoul, an dat solle mer och net vergiessen, huet e Bildungsoftrag, dee wäit iwwert den Aarbechtsmarché erausgeet. Mir wëssen, datt de Sproochenunterricht an eise Schoule méi Zäit an de Curricula anhëlt wéi bei eisen Nopeschlänner. Och doduerch erkläre mir, datt zum Beispill besonnesch eis jéngst Schüler relativ laange Schoulzäiten ausgesat sinn. Mir sollen net vergiessen, datt d'Schoul och fir eng Wäertevermëttlung soll suergen, d'soziaalt Léieren, d'Sciencen däerfen net an d'Hannertreffe kommen.

Mir kréien an deenen nächste Méint nach Geleeënheet, iwwert d'Reform vum Secondaire ze schwätzen. Da kann ech dës Iwwerleeunge verdéiwen.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, och mat de Schoulreforme vun de leschte Joren - an d'Schoul ass vill reforméiert ginn - huet sech un de Sproochcurricula wéineg

geännert. Vläch ass dat eng vun den Ursaachen, datt d'Schülerzuelen an den internationale Schoule prozentual vill méi staark eropgaange si wéi d'Schülerzuel an den ëffentleche Schoulen. Wann een dann och nach déi ronn 3.000 Schüler berücksichtegt, déi zu Lëtzebuerg wunnen an am Ausland, haaptsächlech an der Belsch, an d'Schoul ginn, da kann ee soen, datt haut ee vun zéng Schüler an eng Schoul geet, déi en anere Sproocheregimm huet wéi eis ëffentlech Schoul.

Mir mengen, datt et zwee Weeër gëtt, mat der Heterogenitéit vun eiser Populatioun an eise Schoulkanner ëmzegoen: Entweder mir bidde méi e flexibele Sproochekader an eisen ëffentleche Schoulen un oder déi international Schoulen, déi och bal ëmmer Privatschoule sinn, gewonnen och weiderhin un Attraktivitéit.

Mir sinn d'accord, datt déi international Schoulen zu eiser Schoullandschaft gehéieren an och eng wichteg Missioun erfëllen. D'Zuele schwätze jo fir sech a fir dës Schoulen. Mir fannen et allerdéngs problematesch fir eise ganzen Éducatiounssystem - an och ee vun eis op alle Fall net gewollte Paradigmewiessel -, wann d'Privatschoulen op Käschte vun den ëffentleche Schoulen iwwerdimensional wuessen. Duerfir fanne mer och déi Reaktioun vum Minister, fir zu Déifferdeng eng éischt ëffentlech international Schoul opzemaachen, eng gutt Iddi! A mir hunn och ausdrécklech déi Iddi gelueft, wéi d'Gesetz iwwert dës Schoul hei an der Chamber gestëmmt gi war.

Mir ginn dovun aus, datt dat e Wee ass, dee ganz vill Zukunftspotenzial huet. Dës Schoul erlaabt et, datt all Kanner vun den Avantagé vun engem flexibele Sproochesystem nom Modell vun der Europaschoul kënne profitéieren. Dir wësst, datt dat bei den normalen Europaschoulen anescht ass. Hei ginn d'Kanner vun de Leit, déi op der EU oder aneren internationalen Institutiounen schaffen, an d'Schoul. Jo, et gëtt och Ausnamen, mä déi sinn da mam Bezuele vun engem zimlech héije Minerval gekoppelt.

Här President, all déi Jonk, déi aus eisem Schoulsystem kommen, ginn um Aarbechtsmarché mat deene Jonken a manner Jonken aus der Groussregioun an eng Konkurrenzsituatioun gesat. A mir wëssen alleguerten, datt mer zum Beispill

107.000 Lëtzebuerger um Aarbechtsmarché hunn, 94.000 net Lëtzebuerger Résidentë géintiwwer 176.000 Frontalieren.

An och, wann d'Schoul eng reng national Kompetenz ass, also mer eigentlech ganz fräi sinn, fir Décisiounen ze huelen, wéi mer wëllen, dann ass an der Realitéit dës Fräiheet selbstverständlech ageschränkt.

Och wann deen een oder deen aneren et net wëllt héieren: En éischt Schouljoer 2016 ass eppes anescht wéi en éischt Schouljoer 1966! Ech mengen, datt eis mat Spréch wéi „fréier war alles besser“ oder „back to the past“ wéineg gehollef ass.

(Interruption)

Ech wëll nach op zwee Punkten agoen... Ech soen extra net „back to basics“. Ech soen extra „back to the past“. Mat den „basics“ hunn ech kee Problem, mä mat „back to past“ hunn ech een.

Une voix.- Très bien!

M. Claude Adam (*déi gréng*), *interpellateur*.- Ech wëll nach op zwee Punkten agoen, déi zurzäit ganz intensiv diskutéiert ginn. Dat Éischt ass de Programm fir d'Sproocheförderung vun de Kanner vun 1 bis 4 Joer.

Mir sinn dem Minister Meisch dankbar derfir, datt hie sech der Fro vun der Sproocheförderung an de Crèchen an am Précoce ugeholl huet. Jo, mir hu jorelaang just gekuckt, fir Crèchëplazen ze schafen - dat ass emol net als Kritik geduecht -, d'Demande war einfach risegrouss. A wat an deene Strukture mat der Sprooch geschitt ass, dat war eng laang Zäit dem Ministère de l'Éducation nationale oder dem Familljeministère zimlech egal.

Gutt, datt probéiert gëtt, hei eng Linn dranzekréien, d'Partnerschaft mat den Elteren ze verstärken, d'Strukturen am Réseau funktionéieren ze loossen! Mir begréissen et, datt d'Regierung bereet ass, verstärkt an d'Sproocheförderung ze investéieren, andeems se méi Personal asetzt. Mam Detail dinn ech mech allerdéngs e bësse

schwéier. Ech mengen, ech hunn net alles richtig verstanen an duerfir stellen ech dem Minister e puer Froen an deem Kontext:

- Firwat wëlle mer Franséisch als zweet Sprooch aféieren? Oder kann déi zweet Sprooch zum Beispill och eng aner Sprooch sinn? Kéint dat och Englesch sinn?

- Och d'Mammesprooch vum Kand soll no Méiglechkeet ënnerstëtzt ginn, mat allen Aschränkungen, déi eben déi Villfalt, déi mer hunn, nun emol mat sech bréngt. Dat stellt natierlech fir d'Léierpersonal eng grouss Erausfuerderung duer. Et gétt jo eng Rei Pilotprojeten, wou zum Beispill an de Spillschoulen d'Mammesprooch gefërdert gétt. Gétt et do och schonn eng Linn, wéi dës Fërdderung op nationalem Plang kann ëmgesat ginn? Wéi kënne mer d'Mammesprooch fërderen an an engems Franséisch als zweet Sprooch fërderen? Trëppelt do net deen een deem aneren op d'Féiss?

An ech mengen, ech hunn och d'Zilsetzung vun der Fërdderung vum Franséischen an eise Betreuungsstrukturen nach ëmmer net honnertprozenteg verstanen. Ech verlaangen natierlech keen numerescht Zil. Also ech mengen, mir denke jo net ee Moment drun, datt d'Kand misst 50 Wierder op Franséisch kënnen, fir d'äerfen dann och an d'éischt Joer Spillschoul ze goen. Dat ass eigentlech just eng Karrikatur, dat ass emol net denkbar. Mä d'Zil ka jo awer och net just sinn, fir mat anere Sproochen a Kontakt ze trieden, well dat geet zu Lëtzebuerg automatesch. Dat geschitt ville Kanner zu Lëtzebuerg schonn, wa se un de Kaffisdësch sëtze kommen doheem, well d'Elteren heiansdo schonn zwou verschidde Sprooche schwätzen, oder ënnerwee fir an d'Schoul, wann d'Nopeschkanner derbäikommen, an natierlech am Kllassesall ass déi Méisproochegkeet och all Dag do.

Ech betreien am Moment e puer Unisstudenten am Stage. D'lescht Woch war ech an enger Schouklass an der Stad Lëtzebuerg, eng ganz normal Klass, en drëtt Schouljoer, haut Cycle 3.1. A vun deene 15 Schüler sinn der 12 frankofon, a fir 3 ass déi däitsch Sprooch méi no bei hirer Mammesprooch: 2 lëtzebuergesch Kanner, 1 russescht Meedchen. An elo seet ee vläicht: „Dëst ass bestëmmt keng typesch Lëtzebuenger Schouklass.“ Mä wat ass dann eng typesch Lëtzebuenger Schouklass?! Ech mengen, ee vun de Charakterzich vun enger typesch Lëtzebuenger Schouklass ass ebe grad just d'Sproochevillfalt an déi kulturell Villfalt.

Ech hunn och natierlech déi Dokumentatioun vum Ministère gelies. An och de Ministère seet a sengen Texter, datt de Migratiounshannergrond just ee vun de Faktoren ass, déi de Schouléchech erklären. An och an dësen Texter steet, datt et d'Zesummespill vum sozioekonomesche Milieu a vum Migratiounshannergrond ass, dat d'Problemer grouss mécht. An dat sinn iwwregens och Aussoen, wéi mer se all Kéiers erëm an de PIRLS- a PISA-Etüde gesot kritt hunn.

Also ech stelle mer nach ëmmer e bëssen d'Fro: Wat sinn d'Ziler vun der Sproochförderung an de Betreungsstrukturen? D'Lëtzebuerger Sprooch stäerken, dat verstinn ech. Ech mengen, dat ass kloer, dat ass en Acquis. D'Mammesprooch stäerken, dat liicht mer och an, ech weess just net esou richtig, wéi mer et maachen.

An dann eben: Wierklech Franséisch léieren? Wann dat d'Zil ass, da musse mer selbstverständlech an der Spillschoul an am éischte Schouljoer weiderfueren. Vill vun eis hunn an hirem direkten Ëmfeld, an hirer Famill scho materlieft, datt e Kand dräi Joer an enger franséischsproocheger Crèche war, dunn ass et zu Lëtzebuerg an d'Spillschoul gaangen, dunn an d'éischt Schouljoer. A wéi am zweete Schouljoer d'Franséisch ugaangen ass, du war praktesch alles vun deem fort, wat vu Franséischkenntnisser an der Crèche opgebaut ginn ass.

Op enger Table ronde vun der Grénger Stéftung ware sech och all Intervenanten eens, datt, wa mer an de Crèchë mat de Kanner Franséisch schwätzen, da musse mer dat och an der Spillschoul an am Cycle 2 weiderféieren, fir datt net alles vergiess ass, wann et eescht gëtt mam Franséischen. Op därselwechter Table ronde hat eng Cheffin vun enger privater Crèche erzielt, wéi si d'Förderung vum Franséischen, vun der franséischer Sprooch organiséiert: Si huet ee belschen Édicateur gradué agestallt. Esou einfach kann zum Beispill de Modell funktionéieren: eng Persoun, eng Sprooch - wann een an enger privater Crèche ass. Mä dat ass jo awer e Modell, deen een net ëmdenke kann op de fonctionariséierte Schoulbetrib.

Ech hu mat Interessi den Accord gelies tëschent dem Ministère an dem SNE iwwert de Cycle 1. Iwwert de Cycle 2 hunn ech nach näischt gelies an do froen ech mech... Do stinn eng Rei Saachen dran, déi ech alleguerter sënnavoll an nätzlech fannen, mä

déi awer zum Deel och wéineg revolutionär sinn. Ech mengen, d'Personal huet schonn ëmmer och Lidder op Franséisch gemaach an och ëmmer Friemsproochen e bësselche matabezunn. Ech froe mech, ob do awer nach eppes nokënnt a wéi dat eventuell ausgesäit.

Här Minister, ech si gäre mat alle Wëssenschaftler averstanen, déi soen, datt kleng Kanner mat Liichtegkeet eng nei Sprooch léieren. Ech wiere mech awer dergéint, wann doraus geschlussfolgert gëtt, datt de Kapp vun engem klenge Kand eppes wéi e Schwamp ass, dee begierlech alles opsuckelt a späichert an no Bedarf erëmgëtt. An ech wiere mech och dergéint, datt gäre vergiess gëtt, datt eng Rei Kanner wuel Schwiereregkeete mat der Méisproochegkeet hunn!

Ech hat viru Kuerzem am Kader vum „Pairing Scheme - Politik trëfft Recherche“, enger ganz flotter Initiativ vum FNR an der Chamber, en Abléck an d'Aarbecht vun enger klenger Fuerschungsgrupp op der Uni Lëtzebuerg. An déi Fuerschungsgrupp huet sech zum Beispill mat Froe beschäftegt wéi: „Solving arithmetic problems in first and second language: Does the language context matter?“ An d'Äntwert ass kloer: Yes, it does!

Mir ware gëschter mat der Éducationnskommissioun eng Crèche op Esch besichen, eng vun den aacht Crèchen, déi beim Pilotprojet Méisproochegkeet matmaachen. Et war eng ganz interessant Visitt mat enger ganz interessanter Diskussioun, wéi dës Struktur de Pilotprojet ugeet. Hei ginn 58 Kanner betreit, 56 sinn net Lëtzebuenger. Och dat ass eng „typesch Lëtzebuenger“ déi Kéier net „Schouklass“, mä Betreuungsgrupp. Et gëtt vill vun den Erzéier iwwert d'Sprooch nogeduecht.

Éischt Erkenntnis: Et ass wichteg, datt déi Kleng sech kënnen agewinnen an do ass et eng grouss Hëllef, wa se sech an hirer Mammesprooch kënnen ausdrécken, souwäit wéi dat méiglech ass. Wann et heescht: „Mir schwätze just Lëtzebuergesch“, dann di vill Kanner kee Mond méi op, well se da kee Moyen hunn, fir sech auszedrécken.

Zweet Erkenntnis: Et ass wichteg, Strukturen an den Ëmgang mat der Sprooch ze kréien, méi systematesch un d'Schwätzeléieren erunzegen.

Drëtt Erkenntnis: Alldaagsproblemer sinn am Moment an där Struktur, wou mer waren, méi wichteg wéi den „François“. De François, dat ass déi Popp, déi nëmme Franséisch schwätzt.

A véiert Erkenntnis: Dat sozioekonomesch Ëmfeld suergt fir Problemer, datt eis Aen an Oueren opgaange sinn: Defizitter bei der Mammesprooch, der lesskultur, der Hygiène. Wéi gesot, dem François, där Popp, déi nëmme Franséisch schwätzt, gëtt och an där Grupp, déi mam Pilotprojet schafft, am Moment éischer eng kleng Nieweroll zougeduecht. An dat ass eppes, wat mech eigentlech absolutt berouegt huet. An dat ass dann och eng Fro: Wa mer esou flexibel dorunner eruginn, liesen ech ënnert dem Stréch: Mir si bereet, méi Moyenen an d'Sproochförderung ze setzen. An dat ass eppes, wat mer absolutt begréissen.

Ech hat och laang Zäit gemengt, datt, wa mer de kleng Kanner eng zousätzlech Sprooch géifen ubidden, da géife mer hinne jo näischt ewechhuelen. Dat ass, zumools wa mer och nach eng zousätzlech Persoun astellen, déi déi Sprooch da verkierpert, a mengen Aen awer net déi ganz Wourecht. Mir huelen dem Kand näämlech awer e bëssen Zäit ewech, Zäit, déi d'Kand soss géif notzen, fir seng Motorik ze üben, mat senge Schoulkomeroden ze spillen, seng Mammesprooch ze valoriséieren a Lëtzebuergesch ze léieren.

Domat wier ech da bei deem leschte Punkt ukomm, deen och ganz aktuell ass an deen ech nach ganz kuerz wëll uschwätzen - meng Zäit, déi enorm laang war, geet zum Enn, mä, Här President, ech gi fäerdeg am Rame vun där Zäit -, d'Förderung vun der Lëtzebuenger Sprooch an der Lëtzebuenger Schoul.

De leschte Freideg hat d'Chamber de Jugendkonvent hei zu Besuch. An de Sujet, iwwert deen déi Jonk de ganzen Dag diskutéiert haten, war „Integratioun an Diskriminatioun“. Et waren immens vill Jonker tëschent 15 an 30 an d'Chamber komm, also am Alter tëschent 15 an 30. Mä et waren der, ech géif mengen, no un honnert, déi an d'Chamber komm sinn. Iwwer honnert! Den Här Chamberspresident, den Här Minister Meisch, d'Kollegen Anne Brasseur, Laurent Zeimet an Eugène

Berger waren och derbäi - net bei deene Jonken, déi sinn awer schonn e bésse méi al!

(Interruption)

Ech war beandrockt, wéi direkt an onkomplizéiert déi Jonk engersäits d'sproochlech Toleranz an Oppenheet an anerersäits eng Stärkung vun der Lëtzebuenger Sprooch op alle Pläng fuerderen. Si soen, mir sollten eis net ze schued sinn, eist Brout op Franséisch kafen ze goen. Si soen: „Paräis huet den Eiffel-Tuerm, Pisa huet de schifen Tuerm a Lëtzebuerg huet d'Méisproochegheet.“ Si soen awer och, datt Lëtzebuergesch hinne wichteg ass als Sprooch vun der Integratioun, der Inklusioun, datt si ganz houfreg sinn op hir Sprooch, datt mer eis Sprooch musse weiderentwéckelen. Och dat hu se gesot: „Mir musse se weiderentwéckelen, mir sinn nach net op engem Punkt, wou ee viles ka maachen, wat ee sech vläicht an der Zukunft denke kann“, an datt d'Lëtzebuenger Sprooch soll méi präsent sinn an der Schoul.

Ech hunn de leschte Freideg um Jugendkonvent gesinn, wéi een onbafaange mat eiser Sprooch ëmgoe kann. Et ass kee Widdersproch, oppen, tolerant, auslännerfrëndlech ze sinn a sech gläichzäiteg staark fir d'Förderung vun der Lëtzebuenger Sprooch anzesetzen. An natierlech soll d'Lëtzebuergesch an eise Schoule präsent sinn. Mä och d'Lëtzebuenger Sprooch soll hei net als Barrière gebraucht ginn, geneesou wéineg wéi all aner Sprooch an eise Schoulen!

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet an ech si gespaant op d'Bäitrag vu menge Kolleegen.

Plusieurs voix.- Très bien!